

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint- Lievens-Houtem en Bavegem te Sint-Lievens-Houtem

	Hoofdstructuur	bao
	Pedagogische eenheid	
	Instellingsnummer	117937
	Instelling	Vrije Basisschool - Sint- Lievens-Houtem en Bavegem
Directeur		Jo DEDEURWAERDER
Adres		Marktplaats 13 - 9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Telefoon		053-62.23.18
Fax		053-62.23.18
e-mail		directie@vbhoutembavegem.be
website/URL		www.vbhoutembavegem.be
	Bestuur van de instelling	969221 - VZW St-Franciscusscholen Basisonderwijs te ZOTTEGEM
Adres		Parkstraat 2 - 9620 ZOTTEGEM
	Scholengemeenschap	120691 - Sint-Franciscusscholen te GROTENBERGE
Adres		Grotstraat 1 - 9620 GROTENBERGE
	CLB	115048 - Vrij CLB Zuid - Oost - Vlaanderen te OUDENAARDE
Adres		Burgschelde 7 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/05/2012, 15/05/2012, 16/05/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	16/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	25/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Lucrèce Matthijs
	Teamlid	Marc Boone

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie	8
3.2 Lager onderwijs: Frans	9
3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
3.4 Lager onderwijs: leren leren	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Begeleiding	12
4.2 Evaluatie	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
6.1 Wat doet de school goed?	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?	16
6.3 Wat moet de school verbeteren?	16
7. ADVIES	17
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije basisschool van Sint-Lievens-Houtem werd in 2002 gefusioneerd met de vrije basisschool van Bavegem. Dit is pas het tweede schooljaar dat beide vestigingsplaatsen als één school geleid worden. Voordien had de school twee directeurs die wat betreft hun pedagogisch-didactische opdracht verantwoordelijk waren voor één vestigingsplaats. Recent werd sterk gewerkt aan de gelijkgerichtheid tussen de twee vestigingsplaatsen. Volgend jaar worden beide vestigingsplaatsen terug opgesplitst.

Tijdens de doorlichting staat voor het kleuter- en het lager onderwijs **wereldoriëntatie** in de focus. Daarnaast staan voor de kleuterafdeling **wiskunde** en voor de lagere afdeling **Frans** en de leergebied overschrijdende eindtermen **leren leren** in de focus. De processen **sociaal-emotionele begeleiding** en **rapportering** worden eveneens belicht.

Op de vraag wat de eigenheid van de school is, wordt unaniem geantwoord dat het een open school is waar kinderen ontwikkelen in hun eigenheid en graag naar school komen. De school beschikt over een aantal **outputgegevens** van schoolinterne en -externe toetsen. Bij genormeerde testen (wiskunde en Nederlands) scoort de school doorgaans hoger dan de referentiegroep. Beschikbare gegevens tonen aan dat bijna alle kinderen een A-attest behalen in het eerste jaar van het secundair onderwijs. Kleuters uit de eigen afdeling scoren doorgaans goed in het eigen eerste leerjaar.

Er zijn prille aanzetten om de outputgegevens te verwerken en zo de eigen onderwijskwaliteit te evalueren en bij te sturen.

In het verleden kregen de **kleuterleidsters** verschillende introducties over de **leerplannen** en het netgebonden ontwikkelingsplan. Op schoolniveau zijn er echter geen duidelijke afspraken over het plannen van de activiteiten op basis van de leerplannen. Toch hebben verschillende leerkrachten daartoe pogingen ondernomen; sommigen zeer uitgebreid, anderen bij gebrek aan duidelijke richtlijnen en/of opvolging, zeer summier. Schooleigen afspraken over de gradatie doorheen de kleuterschool treffen we weinig aan. Doorgaans zijn binnen de thema's aspecten van zowel wereldoriëntatie als wiskundige initiatie opgenomen. Dit gebeurt tevens in de hoekenwerking en in de dagelijks terugkerende activiteiten. De graduele opbouw ervan is voor de leerkrachten onduidelijk. Er zijn positieve aanzetten om de speelwerkplekken te stofferen. Deze kunnen echter verder verrijkt worden met uitdagend materiaal en activiteiten om de kleuters via spel, opdrachtkaarten, ontdekdozen,... te motiveren tot zelfstandig of samen leren. Binnen de klasinrichting zijn nog kansen om de zelfredzaamheid van de kleuters te verhogen. Leerkrachten voorzien vormen van **differentiatie**. Risicokleuters worden vrij snelesignaleerd en zo nodig met hulp van de zorgleerkrachten geremedieerd. Er worden summiere handelingsplannen uitgeschreven. Interventies voor risicokleuters worden in mindere mate concreet geregistreerd als ondersteuning voor de zorginitiatieven. In de derde kleuterklas is er een gedifferentieerd aanbod voor de kleuters die uitvallen voor de schoolrijpheidstesten. Dit gebeurt bij kleuters die globaal uitvallen en in mindere mate voor de kleuters die op enkele aspecten uitvallen. Alle leerkrachten houden observatiegegevens bij. Deze worden echter niet verzameld in een **kindvolgsysteem** dat de evolutie van de kleuter weergeeft. Er zijn goede initiatieven tot werkelijkheidsgericht onderwijs en de kleuters hebben inbreng vanuit de eigen leefwereld en interesse. In heel de kleuterschool wordt regelmatig gewerkt op werkblaadjes. Voor sommige oudere kleuters is dit didactisch te vroeg gezien er onvoldoende gewerkt is aan onderliggende vaardigheden en ontwikkelingsfases.

Er zijn regelmatig activiteiten om de **overgang** naar het eerste leerjaar te ondersteunen.

In de **lagere afdeling** gebruikt het team voor wereldoriëntatie een recent ingevoerd onderwijsleerpakket. Dit pakket werd na nascholing, analyse van de eigen noden en grondig overleg gekozen. De **volledigheid** van het aanbod en de **verticale opbouw** van het leergebied is gegarandeerd. Leerkrachten vullen dit onderwijsleerpakket aan met actuele gebeurtenissen, de eigen streek, veel leeruitstappen en de interesses van de

leerlingen. Doorheen de school is een degelijke opbouw van ruimte- en tijdsaders. De **evaluaties** zijn vooral gericht op de evaluatie van de individuele leerling maar minimaal op het bewaken en/of bijsturen van het aanbod. De koppeling van de evaluatie aan de vooropgestelde doelen wordt niet altijd bewust nagestreefd.

Voor het leergebied **Frans** werd tevens een onderwijsleerpakket ingevoerd in de derde graad. Daarmee komt de school tegemoet aan de vernieuwde **leerplandoelen** waarvoor de leerkrachten nascholing volgden. Tijdens de activiteiten is heel veel aandacht voor spreken, ook spontaan spreken. De leerlingen krijgen voldoende uitdaging om de spreekdurf te overwinnen. Het onderwijsleerpakket voorziet in gedifferentieerde toetsen maar de leerkrachten streven ernaar om via een brede waaier aan **werkvormen** te komen tot succeservaringen bij alle leerlingen. De leerkrachten baseren zich op de resultaten van oud-leerlingen om het aanbod Frans als goed te **evalueren**.

Er zijn aanzetten in de lagere klassen om **initiatie Frans** via vooral liedjes en versjes te geven. Voor beide leergebieden in de focus, Frans en wereldoriëntatie, wordt de onderwijstijd gerespecteerd.

De **eindtermen leren leren** worden doorheen de school nagestreefd. Ook in de kleuterafdeling zijn er aanzetten. Elke klas lijstte de activiteiten bij elke eindterm op. Dit gaf al een eerste kans om te leren van elkaar en om een zekere gradatie uit te bouwen. Een volgende uitdaging kan liggen in het maken van **schoolafspraken** om het rendement van het leren te verhogen bij de leerlingen.

De school beschikt over een **visie op leerlingbegeleiding**. Preventief worden in deze kindgerichte school veel initiatieven genomen om het welbevinden van de kinderen te bestendigen, te verhogen. Het team streeft ernaar om de kinderen te waarderen in hun eigenheid en hen te begeleiden in hun **sociaal-emotioneel** groeiproces. Duidelijke school- en klasafspraken, vieringen met de hele school, kindgerichte en bemoedigende initiatieven, de leerlingenraad,... zorgen ervoor dat het kind zich goed voelt op school en in de klas en het een zekere verantwoordelijkheid draagt. Tijdens de vele vormen van klasintern en –overschrijdend samenwerken

(peertutoring, groeps- en partnerwerk...) raken de leerlingen sterker betrokken bij het aanbod en de verwerking ervan. Binnen de observatiegegevens in zowel het kleuter- als het lager onderwijs is er aandacht voor de socio-emotionele ontwikkeling van het kind. Deze kunnen echter verder geconcretiseerd worden om nog doelgerichter te detecteren en kinderen gericht te ondersteunen.

Mondelinge en schriftelijke **rapportering** zijn een constante doorheen het schooljaar. Naast de rapporten is er een digitaal registratiesysteem opgestart dat de evolutie van het kind doorheen de schoolloopbaan weergeeft. Dit zal nog verder geoptimaliseerd worden. Via het heen-en-weerschriftje in de kleuterschool en de schoolagenda in de lagere afdeling wil het team ouders informeren over de klaswerking en de verwachtingen die gesteld worden. In de lagere school betekent het traditionele **schoolrapport** hét communicatiemiddel dat de leef- en leershoudingen en vorderingen van de kinderen opvolgt en weergeeft. Om de andere maand is er (afwisselend) een rapport voor leer- en voor leeshouding. Ouders worden op de hoogte gehouden op de verschillende formele en informele contacten. Al dan niet met het CLB en/of de ouders zijn er besprekingen van kinderen met noden.

De directeur laat zich ondersteunen door de beleidsondersteuning, het zorgteam en verschillende werkgroepen. Leerkrachten ervaren een **democratisch leiderschap** op vlak van menselijke relaties, collegiaal overleg en participatieve betrokkenheid bij de schoolontwikkeling. Deze laatste zijn o.m. het gevolg van de oprichting van werkgroepen en de democratische **besluitvorming**. De personeelsvergaderingen kunnen geoptimaliseerd worden tot werkplaatsen van professioneel overleg. Vooral in de kleuterklassen is er weinig effect van de overlegmomenten en de gevolgde nascholingen. Gebrek aan duidelijke afspraken en opvolging liggen daarvan mede aan de basis.

In deze school zit de lagere afdeling op de juiste sporen wat betreft het aanbod. In de kleuterafdeling voldoet het aanbod niet aan de decretale verwachting om de leerplandoelen na te streven. De leidsters zijn echter zelf vragende partij naar duidelijke afspraken in aanbod, gradatie en afstemming op de leerplannen. De leerplanimplementaties in de lagere afdeling verliepen succesvol. De inspectie delibereerde de kleuterafdeling op basis van praktijkvoorbeelden van enkele kleuterleidsters evenals de wil en de bereidheid die leeft bij de meeste leerkrachten om hiervan prioritair werk te maken. Het team wordt voldoende in staat geacht om prioriteiten te leggen, deze uit te werken en op te volgen. Het is dan ook noodzakelijk dat de volgende jaren sterk geïnvesteerd wordt in de begeleiding en ondersteuning van de kleuterafdeling.

De inspectie besluit deze doorlichting met een **gunstig** advies.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wiskundige initiatie
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Frans
wereldoriëntatie
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Begeleiding
Socio-emotionele begeleiding
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- Sterk leerkracht- en vestigingsplaatsafhankelijk baseren de leerkrachten zich op de **leerplannen** of de eigen methode van de pedagogische begeleiding (het ontwikkelingsplan) om het **aanbod** vorm te geven. Een aantal leerkrachten geraakt, vooral op eigen initiatief, meer en meer vertrouwd met de leerplandoelen. De **volledigheid/graduele** opbouw van het klasinterne aanbod wordt door enkelingen bewaakt, ten aanzien van de leerplannen. Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt op schoolniveau over de vorm en de inhoud van de planningsdocumenten. De leerkrachten beschikken over een aantal documenten die de graduele opbouw van begrippen, tijdskalenders en thema's moet voorstellen. Formele afspraken voor variatie en gradatie bij de themakeuze en de inhoudelijke vulling ervan, zijn er niet. Voor *wereldoriëntatie* werden de leerplandoelen besproken/opgelist bij de **nascholingstraject** dat het team een aantal jaar geleden volgde bij de eigen begeleidingsdienst. Hoe deze geïntegreerd kunnen worden binnen de themaplanningen, in de dagelijks terugkerende activiteiten, de kalenders en de hoekenwerking tot een sluitend en gradueel aanbod, is echter voor verschillende leerkrachten niet duidelijk.
- *Wiskundige initiatie* was de voorbije jaren geen onderwerp van **nascholing** en de leerplandoelen werden al dan niet verkend op initiatief van de individuele kleuterleidsters. Vakliteratuur die de wiskundige initiatie in haar totaliteit belichten, is eerder beperkt. Sommige klastitularissen overaccentueren het gebruik van voorgedrukte werkblaadjes. De leerkrachten zeggen over voldoende ondersteunend materiaal te beschikken, al lijkt het aantal en de variatie aan puzzels en materiaal ter ondersteuning van wiskundige inzichten beperkt.
- De thema's bestrijken in een aantal klassen een breed gamma aan activiteiten, gekoppeld aan de verschillende leergebieden en domeinen. Andere leerkrachten werken deze heel intuïtief uit, volgens eigen aanvoelen of, zo zeggen ze, volgens de interesses van de kleuters. Uit gesprekken blijkt dat kleuterleidsters de wiskundige inzichten en vaardigheden overwegend occasioneel maar ook intentioneel nastreven. In de meeste kleuterklassen werken kleuters vaak tweedimensionaal, wat aan levensechte beleving en ervaring inboet. Vooral in de derde kleuterklas neigt dit voor een aantal kleuters naar didactische vervroeging. De vraag blijft of kleuters de onderliggende wiskundige vaardigheden in voldoende mate beheersen.
- De hoekenverrijking is in meerdere klassen aangepast aan het lopende thema. Niet alle leerkrachten kunnen een doordachte planning/realisatie voorleggen van de hoekenverrijking. Het is onduidelijk of de hoekenverrijking uitgaat van individuele en klassikale noden. Het is evenmin duidelijk bij alle leerkrachten in hoeverre de hoekenverrijking ondersteunend is voor de realisatie van de beoogde doelen. Werken met opdrachtkaarten komt eerder sporadisch voor. In meerdere klasinrichtingen kan meer aandacht gegeven worden aan zelfredzaamheid.
- Alle leerkrachten houden observatiegegevens bij. Over de manier waarop het aanbod geëvalueerd wordt, zijn geen afspraken. Er bestaat een gradueel opgebouwde lijst met wiskundige begrippen maar deze worden niet in elke klas geïntegreerd en doelgericht nagestreefd noch geëvalueerd. Sommige leidsters werken met streefwoordenschat. Bij gebrek aan een kindvolgsysteem noch leerlijn worden observatie- en evaluatiegegevens niet bijgehouden om een evolutie te schetsen in de ontwikkeling

van het kind of om passend bij te sturen in geval een kind nood heeft aan gerichte begeleiding. Goede aanzetten daartoe beperken zich tot individueel initiatief.

- Er is regelmatig overleg met zowel het CLB als met de kind betrokkenen. Voor kinderen met noden volgt een snelle signalering en wordt een handelingsplan gemaakt. Meestal ontbreekt een duidelijke hulpvraag. Afspraken over wie wat doet ter ondersteuning van de kleuters en zijn ouders wordt summier opgeschreven. Sporadisch zijn er evaluaties van de interventies. Klasinterne interventies staan zelden vermeld. We stellen vast dat een oplijsting van mogelijke acties en onderliggende deelvaardigheden (inhouden, werkvormen) om tegemoet te komen aan de problematiek, summier aanwezig is.
- In de derde kleuterklas worden schoolrijpheidstesten afgenomen. Doorgaans scoren de kleuters daar behoorlijk op. Kleuters die in de risicozone zitten, krijgen ondersteuning van de zorgleerkracht voor de aspecten waar de kleuter op uitvalt. Voor kleuters die niet in de risicozone vallen, gebeurt geen remediëring, ook al scoren ze laag op een aantal deelvaardigheden. De resultaten zijn nog geen bron van interne evaluatie van de school, noch van het aanbod van de leerkrachten. Het blijft echter de vraag of het hoge aanbod van werkblaadjes in sommige klassen dit resultaat slechts tijdelijk positief beïnvloedt en leidt tot schijnresultaten. De kleuters evolueren doorgaans behoorlijk goed in het eerste leerjaar.
- Voor een vlotte overgang, doen de kleuters van de derde kleuterklas en de leerlingen van het eerste leerjaar samen aan aantal activiteiten. Deze zijn vooral gericht op muzische vorming, in mindere mate op wiskundige of wereld oriënterende activiteiten.

3.2 Lager onderwijs: Frans

Voldoet

Motivering

- Het team introduceerde na intern overleg, het uittesten van verschillende onderwijsleerpakketten en de nodige nascholingen een recent onderwijsleerpakket voor Frans. De **leerplandoelen en gradatie** doorheen 5de en 6de leerjaar worden bereikt. Leerkrachten voegen ook eigen materialen en werkvormen toe. Alle domeinen van het leergebied komen vrij evenwichtig aan bod. De resultaten van de toetsen en de resultaten in het vervolgonderwijs zijn een indicatie dat de meeste leerlingen de leerplandoelen hebben bereikt.
- Ook in de lagere klassen zijn initiatieven om Frans onder meer via versjes en liederen te introduceren. Dit zijn echter vrijblijvende initiatieven waarover nog geen afspraken bestaan op schoolniveau. Zo worden goede initiatieven niet gecontinueerd.
- De **onderwijstijd** voorzien om het leerplan te realiseren wordt gerespecteerd. Klasintern is voldoende aandacht voor communicatieve vaardigheden en wordt de nodige tijd genomen om schrijven en grammatica vorm te geven.
- Via speelse en creatieve oefeningen wordt de mondelinge **communicatie** gestimuleerd en beperkt ze zich niet tot het herhalende of het bewerkende niveau maar ook tot spontaan spreken. Het creatief niveau dat de praktische toepasbaarheid van de Franse taal beoogt, komt in de meeste klassen voldoende aan bod. Muzische vorming is sterk geïntegreerd en werkt ondersteunend en motiverend. ICT wordt ingezet in de verschillende niveaus van het leerproces, zowel in de aanbreng als om extra oefenkansen te creëren in de inoefenfase.
- De leerkrachten streven ernaar om via **gevarieerde werkvormen** zoveel als mogelijk alle leerlingen de leerplandoelen te laten behalen. Tijdens de bijgewoonde activiteiten waren leerlingen zeer enthousiast. Het leren studeren van Frans als onderdeel van leren leren kan in een aantal klassen meer kansen krijgen.
- De verschillende domeinen van het leergebied worden **geëvalueerd**. Dit gebeurt o.a. via de methodegebonden toetsen en verschillende methodieken van peer- en zelfevaluatie tot een mondelinge of een schriftelijke test. Leerkrachten reiken

voorbeelden aan van methodegebonden en eigen differentiatievormen, zowel tijdens de inoefen- als tijdens de evaluatiefase. In de schoolrapporten worden de resultaten van de diverse domeinen geregistreerd, al wordt het technisch aspect overgewaardeerd.

3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- Na een grondige evaluatie van het aanbod wereldoriëntatie en de koppeling ervan aan de **leerplandoelen**, werd twee jaar geleden een **onderwijsleerpakket** gekozen voor het hele team. Dit pakket komt, volgens het team, tegemoet aan de hiaten die vastgesteld werden bij de evaluatie van het aanbod wereldoriëntatie. Het team ging na en gaat er nu vanuit dat het aanbod de volledigheid van het leerplan dekt. Het onderwijsleerpakket staat tevens garant voor het brede aanbod van de verschillende domeinen en de verticale samenhang doorheen de lagere afdeling. Afspraken over de eigen aanvulling van de methode worden vooral gemaakt binnen de graad.
- Wereldoriëntatie is steeds geïntegreerd binnen een thema. Over de inhoud van het thema hebben de kinderen een zekere inspraak. Er wordt onder andere ook ingegaan op beroepen/ervaringen van ouders en grootouders. Via blogs en brieven worden ouders geïnformeerd en ouders krijgen de kans om mee te helpen binnen de school. Leerkrachten zijn ook heel tevreden over het **aanbod** van wereldoriëntatie omdat de interesse van de leerlingen terug gewekt is.
- Binnen het geboden onderwijs zijn er **linken** tussen de verschillende domeinen van WO en linken met andere leergebieden. Muzische vorming en anderstalige liedjes komen geregeld aan bod, horizontale samenhang met wiskunde komt voor en er is gerichte aandacht voor ICO en sociaal-maatschappelijk ontwikkeling. Vooral leerkrachten van de hogere klassen streven naar meer uitdieping van de aangeboden leerinhouden. ICT wordt aangewend om de leerinhouden te verduidelijken, te verdiepen, te verwerken en in te oefenen. Wereldoriëntatie is in verschillende klassen opgenomen in contractwerk.
- Leerlijnen met betrekking tot ruimte- en tijdsinitiatie worden consequent gevolgd en hangen in de meeste klassen ter ondersteuning van het aanbod. Actualiteit wordt, vooral in de hogere klassen, gelinkt aan de tijds- en ruimtekaders.
- De leerkrachten ervaren het als positief dat de methode ruimte laat voor actualiteit, interesses van de kinderen, de eigen leer- en werkomgeving en eigen thema's. Tevens ligt de nadruk op de beleving, actief en coöperatief leren in tegenstelling tot het louter cognitief leren. Zo nemen leerlingen in verschillende klassen deel aan de wetenschapsweek ter stoffering van het domein techniek.
- Leren leren is, vanuit het onderwijsleerpakket en vanuit de ervaring van de leerkrachten sterk geïntegreerd in dit leergebied. Zo wordt vanaf het derde leerjaar voor verschillende doeleinden gewerkt met mindmaps en de syntheses van de lessen worden aangewend als toetsenwijzer.
- Frequent gaan de leerlingen op leeruitstap, vooral aansluitend bij de lopende thema's. De eigen omgeving wordt voldoende verkend en de school is alert voor streekgebonden actualiteit. Een omgevingsboek ter ondersteuning werd nog niet opgesteld.
- Bij de methode zitten toetsen. De leerkrachten passen deze aan als er een verrijking van het aanbod is of wanneer ze de toetsen ontoereikend vinden. Na elk thema volgt een toets. Leerlingen oefenen af en toe op een on-line-oefenplatform en voorbereidend op **evaluatiemomenten** kunnen de leerlingen oefentoetsen maken op de website van de methode. Op rapporten wordt gescoord met een punt en schriftelijke commentaar. Naast de productevaluatie is ook hier aandacht voor het proces. Naast de klassieke

toetsen zijn er nog andere vormen van evaluatie zoals zelfevaluatie, peer-evaluatie, feedback geven aan elkaar. De evaluatiecriteria zijn vaak op voorhand gekend.

- Op schoolniveau wordt de gekozen methode verrijkt met tijdschriften. Men laat zich gematigd positief uit over de aanwezigheid van ondersteunend didactisch materiaal.

3.4 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Motivering

- Op basis van de leergebied overschrijdende **eindtermen** leren leren inventariseerde het team de eigen klasinterne activiteiten/acties die per eindterm aan bod komen. De meeste leerkrachten hebben deze oefening als zeer waardevol ervaren en leerden van elkaar een aantal technieken en acties. Sommige daarvan werden doorgetrokken en/of bijgestuurd. Het leerproces zit vooral in het feit dat leerkrachten zich bewust zijn dat leren leren ook in de lagere klassen gebeurt en zich niet beperkt tot leren studeren.
- De meeste leerkrachten, zowel in lager- als kleuteronderwijs, vertrekken vooral vanuit een eigen en schoolse visie op goed onderwijs om houdingen en overtuigingen die aanzetten tot leren leren te ontplooien.
- De verticale lijn die er momenteel is, resulteerde nog niet in duidelijke en concrete afspraken op schoolniveau met als doel de effectiviteit van het leerproces nog beter te **ondersteunen** en meer effect te geven.
- In het **kleuteronderwijs** werkt men aan leren leren en aan transferabele vaardigheden onder andere naar aanleiding van gewoontevorming, zelfstandigheidstraining en van het zich veilig voelen in het klas- en schoolsysteem. Het gebruik van stappenplannen en opdrachtkaarten, wat de zelfsturing bevordert, kan uitgebreid worden. De leidsters weten de aspecten van leren leren doorgaans op een creatieve manier en geïntegreerd aan te bieden. Het zelfstandig werken wordt extra gestimuleerd via contractwerk bij de oudere kleuters. Jammer genoeg beperkt dit zich te vaak tot werkblaadjes.
- Er wordt, in de **lagere afdeling** vooral aandacht gegeven aan methodegebonden leerstrategieën. Breed toepasbare heuristieken voor zelfinstructie komen in meer verspreide slagorde aan bod. In de meeste klassen zijn instructie- en leermomenten in de klas, planningsdocumenten en afspraken sterk ondersteunend voor het proces van leren leren. ICT-vaardigheden en -gebruik worden hierbij aangewend.
- In een aantal klassen, worden de kinderen actief betrokken bij het plannen, realiseren en **evalueren** van opdrachten. Dat is een te waarderen bijdrage om de competentie tot zelfreflectie te stimuleren. Reflecteren over hun leerverwachtingen en de inschatting van het persoonlijk functioneren van de leerlingen, kent nog groeikansen. In verschillende klassen krijgen de leerlingen de kans om te reflecteren over het resultaat (product) van hun handelen maar eveneens over het proces.
- In een aantal klassen zijn kansen gecreëerd om actief, interactief en constructief te leren waarbij leerlingen worden uitgedaagd om zelf **verantwoordelijkheid** over hun leren op te nemen. Er is aandacht om de werkhouding en de taakgerichtheid te verbeteren. Tijdens de lesobservaties bleek dat verschillende leerkrachten vertrouwd zijn met de principes van coöperatief leren.
- Via het rapport geeft de school aanzetten tot een systematische en gestructureerde **evaluatie** en een specifieke schriftelijke rapportering over leren leren. In het LVS zijn weinig of geen sporen van 'leren leren' vaststelbaar.
- Specifieke **nascholing** rond leren leren is gedateerd. Individuele leerkrachten nemen initiatieven om hun eigen professionaliteit rond leren leren te verhogen in het voordeel van de kinderen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- De school profileert zich als een open dorpschool waar iedereen welkom is en elk kind specifieke zorg krijgt. In het pedagogisch project van de school lezen we gerichte aandacht voor de ontwikkeling van het hoofd, het hart en de handen.
- Op **schoolniveau** staat het kind, zijn welbevinden en zijn betrokkenheid centraal. Daarom worden verschillende initiatieven genomen om kinderen te stimuleren, ze graag naar de school te laten komen, hen verantwoordelijkheid te geven. Voorbeelden daarvan zijn de leerlingenraad, maandpunten met de maandviering, duidelijke klasafspraken en schoolafspraken, speelplaatsafspraken,... Er is aandacht voor o.a. rouwbeleving via de rouwkoffers.
- De meeste leerkrachten hebben **klasintern** aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen vanuit de eigen visie op goed onderwijs en opvoeding. Door enkele aangepaste werkvormen, speelwerkhoeken, wijze van belonen en straffen krijgen de kleuters en leerlingen klasintern de kans om sociaal vaardig met elkaar om te gaan.
- Socio-emotionele problemen of gebeurtenissen die de groep of individuele kinderen treffen, geven aanleiding tot een gesprek. In verschillende klassen worden initiatieven genomen om pesten te voorkomen. Daarnaast is er, vooral in de kleuterschool, aandacht voor emoties en deze worden op verschillende manieren gevisualiseerd en bespreekbaar gemaakt, o.m. via de gevoelensdoos, de gevoelensmeter, gevoelenspicto's e.a. Leerkrachten reiken voorbeelden aan die het sociaal klimaat in de klas bevorderen. Thema's en leeruitstappen doelen vaak ook op de sociale, emotionele en maatschappelijke redzaamheid en ontwikkeling. De school beschikt over een visie op **zorg** en het zorgcontinuüm is gekend door alle leerkrachten. Vooral in de kleuterafdeling is er aandacht voor het welbevinden in de observatiegegevens. Van kinderen die op een MDO of pre-MDO besproken worden, wordt vaak verwezen naar de gemoedstoestand waarin het kind verkeert. Soms wordt dit opgenomen in het individueel handelingsplan. Een duidelijke zorgvraag, concrete remediërvorstellen en de evaluatie ervan kunnen meer expliciet aangegeven worden.
- De **evaluatie** van vooropgestelde maandpuntjes wordt om de twee maanden meegenomen op het leefrapport. Ook kinderen en ouders krijgen kans om deze te evalueren.
- Op gebied van de sociaal-emotionele begeleiding van kinderen doorheen de basisschool werden nog geen afspraken gemaakt om een zekere **gradatie** in te bouwen.
- Er zijn aanzetten om het **effect** van de verschillende initiatieven i.v.m. sociale vaardigheden in kaart te brengen via de leerlingenbevraging in de derde graad. Dit kan echter verder uitgewerkt worden om zo de kwaliteit ervan te borgen of bij te sturen.
- Voor de nodige **beroepsbekwaamheid** en -vervolmaking kunnen de leerkrachten terecht bij de zorgcoördinator die over aangepaste vakliteratuur beschikt.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- Er is een **vlotte communicatie** tussen de school en de ouders op mondelinge en schriftelijke basis, formeel en informeel. Dagelijkse contacten zijn mogelijk voor en na de schooluren. Telefonische contacten, open klasdagen, infoavond bij de aanvang van het schooljaar en een tweetal ouderavonden tijdens het schooljaar informeren de ouders over het reilen het zeilen van de schoolwerking en van de kindevoluitie. Desgevallend worden ouders extra geïnformeerd bij probleemsituaties van hun kind(eren).
- Voor een laagdrempelige overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs zo ook naar het secundair onderwijs worden initiatieven genomen naar de ouders en naar de kinderen.
- Het **heen-en-weerschriftje** in de kleuterafdeling en de **schoolagenda** in het lager onderwijs zorgen voor dagelijkse schriftelijke communicatie tussen de school en de ouders en vice versa. We stellen vast dat inhoudelijk overwegend praktisch-organisatorische zaken genoteerd worden en minder kindgericht leef- en leergedrag. Verder is er de maandelijkse 'Wegwijs', en de e-mailing. De website kan geraadpleegd worden, klaseigen blogs zijn in evolutie. Leerkrachten bezorgen kleuters aan het einde van de derde kleuterklas al eens een cd-rom met foto's van hun kleuterloopbaan.
- Werkjes van de kleuters worden in de regel meegegeven.
- Over het meegeven van toetsen in het lager onderwijs leven naar verluidt geen formele afspraken, maar deze zouden na elke toets ter inzage worden meegegeven en teruggebracht. Bij elk 'leerrapport' worden ze gebundeld aan de ouders bezorgd.
- In de lagere afdeling betekenen de **schoolrapporten** het belangrijkste communicatiemiddel naar de ouders en de betrokken kinderen. Het is gradueel opgebouwd doorheen de drie graden en er is een aangepaste rapportering voorzien voor het eerste semester van het eerste leerjaar. Er wordt overwegend gebruik gemaakt van intervalschalen (punten) vaak verrijkt met een symbolische waardering die refereert aan de inzet van de kinderen. De te behalen punten verschillen soms sterk per leerdomein en per leerjaar. Schriftelijke commentaar geeft soms nadere toelichting over de kind eigen resultaten. De relatie tussen aanleg en inzet is weinig afleesbaar bij de leergebieden muzische vorming en lichamelijke opvoeding.
- Maandelijks krijgen de leerlingen een rapport. Afwisselend is dat een rapport waarop gradueel van de derde kleuterklas tot het zesde leerjaar leef- en leerhoudingen worden geëvalueerd. De volgende maand krijgen de leerlingen de resultaten van de toetsen voor de verschillende leergebieden. Voor gymmen is geen geëigende rapportering.
- De resultaten van domeinen binnen Nederlands en wiskunde, worden vrij evenwichtig weergegeven. De registratie van de domeinen binnen wereldoriëntatie, lichamelijke opvoeding, muzische vorming en Frans verschilt van de ene tot de andere leerkracht.
- Het gaat om een interactief rapport waarbij ouders en kinderen hun inbreng hebben. De mate waarin dat effectief gebeurt, verschilt sterk per klas.
- De school rapporteert over de leergebied overschrijdende eindtermen sociale vaardigheden en leren leren. De relatie met de evaluatie van de eindtermen is er echter niet in terug te vinden. Over ICT wordt niet gerapporteerd.

- **Schoolinterne rapportering** in het kader van leerlingenbegeleiding gebeurt via een digitaal platform.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het verantwoordelijkheidsgevoel van de teamleden voor de school/vestigingsplaats is groot. De directeur laat zich ondersteunen door de beleidsondersteuning en het zorgteam. De **participatie** van leerkrachten, onder andere door de oprichting van werkgroepen is groeiend. Door de nauwe samenwerking en de verschillende vernieuwingsinitiatieven de voorbije jaren, groeide er op school een toenemende gelijkgerichte **visieontwikkeling** en een toenemende **overlegcultuur**. Dit proces voltrok zich vooral in de lagere afdeling.
- De *kleuterafdeling* bleef de voorbije periode op haar honger zitten. De inzet van de mensen is groot. Door een veelheid aan informatie onder andere wat betreft de planning van het aanbod en een gebrek aan **duidelijke afspraken** en **opvolging**, werden verschillende wegen verkend en is er groeiende onduidelijkheid.
- Doordat de school recent veranderde van scholengemeenschap, is ze ook zoekende om de eigen werking op de verschillende initiatieven van de scholengemeenschap af te stemmen. Samen met de scholengemeenschap ontwikkelt de school haar visie op een talenbeleid. Vanuit de contextgegevens is de nood aan een **talenbeleid** niet zo groot en er werd nog geen prioritaire aandacht aan gegeven.
- De directeur heeft veel **vertrouwen** in zijn personeel. Vooral jonge leerkrachten worden opgevolgd. Leerkrachten voelen zich gesteund door de directie en krijgen kansen om zich te ontpoppen tot persoonlijkheden binnen een gedragen visie.
- Overlegmomenten worden als constructief ervaren. Toch kunnen deze nog optimaler ingevuld worden in het kader van **gelijkgerichtheid** en **schoolinterne professionalisering**.
- Onder andere door *verschillende wissels* in het zorgteam, staat de school aan het begin van het zorgtraject. Momenteel zijn een aantal structuren uitgezet maar de concrete invulling en het handelingsgericht werken, kent nog veel groeikansen.
- De directeur stimuleert de sterke betrokkenheid bij de leerlingen van de school en is **gangmaker** voor de verschillende initiatieven die de sociaal-emotionele begeleiding ondersteunen. Ook op dit gebied kan een meer planmatige aanpak van het zorgbeleid een meerwaarde betekenen voor de begeleiding van kinderen met individuele noden.
- Er is nood aan meer duidelijkheid wat betreft de **verwachtingen, procedures, werkdocumenten en opvolging** die de teamleden moeten ondersteunen bij hun opdracht. Vooral in het kleuteronderwijs is er nood aan extra ondersteuning en het inzetten van schoolinterne en -externe professionaliteit.
- De onduidelijkheid over de invulling van de lestijden lichamelijke opvoeding in de kleuterafdeling kunnen vermeden worden in functie van de verdere professionalisering van de betrokken leerkrachten.
- De school wendt haar **SES-lestijden** overwegend aan conform de wettelijke voorschriften en de specifieke noden. Vaak is er integratie met de zorginterventies. De gekozen doelstellingen sporen met de beginsituatieanalyse en uit documenten blijkt hoe deze geconcretiseerd en gerealiseerd worden.
- Het team beschikt over een **groeiend zelf reflecterend vermogen**. Er zijn aanzetten om outputgegevens te verzamelen. Deze kunnen echter verder geanalyseerd worden met het oog op de nodige bijstellingen en het bewaken van de eigen kwaliteit. De recente keuzes van onderwijsleerpakketten voor wereldoriëntatie en Frans en de ophijsting van de initiatieven rond leren leren zetten het team aan om het eigen aanbod te evalueren.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- leerplanrealisatie wereldoriëntatie lager onderwijs
- leerplanrealisatie Frans lager onderwijs
- realisatie eindtermen leren leren

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de visie, de organisatie en het aanbod van de vele activiteiten en acties die kaderen in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuters en leerlingen
- veelzijdige mondelinge en schriftelijke rapportering aan ouders
- aandacht voor leer- en leefhoudingen en de waardering van de prestaties en de inzet van kinderen

Wat betreft het algemeen beleid:

- democratisch beleid en een team van overwegend leerkrachten met een hoog verantwoordelijkheidsgevoel voor de school/vestigingsplaats
- toenemende participatie van leerkrachten in het beleid van de school
- meerdere informatie- en overlegkanalen

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- leren leren verder concretiseren en afspraken maken om meer effect/leerwinst te realiseren bij de leerlingen
- het aanbod van wiskunde en wereldoriëntatie in de kleuterafdeling afstemmen op de goedgekeurde leerplannen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de graduele opbouw doorheen de kleuterschool verder concretiseren en realiseren
- klasinrichtingen in de kleuterafdeling verder afstemmen op zelfredzaamheid en uitdaging tot zelfstandig/samen leren
- rapporteren van concrete zorgvragen, stappenplan, afspraken, remediërvorststellen en concrete interventies voor kinderen met extra zorgvragen
- professioneel overleg plegen en afspraken maken betreffende de eerstelijnszorg (bij kinderen met socio-emotionele noden)
- De goede initiatieven voor een haalbaar en zinvol kindvolgsysteem draagkracht geven op schoolniveau.

Wat betreft het algemeen beleid:

- zorgen voor continuïteit in het zorgbeleid en de lestijden lichamelijke opvoeding
- werken met prioriteiten die resulteren in formele afspraken, deze opvolgen en zo nodig bijsturen
- overleg organiseren zodat specifieke talenten, ervaringen, goede praktijkvoorbeelden en nascholingen het onderwijs ten goede komt
- schoolintern een kwaliteitsbeleid uitwerken

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Lucrèce Matthijs

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: